

KIADÓHIVATAL.
Budapest, Eszterházy-utca
12. sz.

Előfizetési díj:
Egész évre... 4 frt — kr.
Fél évre... 2 frt — kr.
Negyedévre... 1 frt — kr.
Egyes szám ára: 8 kr.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, pénz s értékküldemények reklamációi általában a lap anyagi részét illető levelezések pedig a fel. szerkesztőhöz (Gyöngyösi-utca 9. sz.) intézendők.
Megjelen minden pénteken.

SZERKESZTŐSÉG:
Budapest, Vas-utca 15. sz.

Előfizetési díj:
Egész évre... 4 frt — kr.
Fél évre... 2 frt — kr.
Negyedévre... 1 frt — kr.
Egyes szám ára: 8 kr.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, pénz s értékküldemények reklamációi általában a lap anyagi részét illető levelezések pedig a fel. szerkesztőhöz (Gyöngyösi-utca 9. sz.) intézendők.
Megjelen minden pénteken.

NÉPJOG

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Tegye meg mindenki kötelességét.

Rége ha ellenség veszedelemmel fenyegette hazánkat, megindult az ország hírnöke véres karddal kezében, s a merre járt mindenki megértette a hívást, nem volt oly gyáva, oly elvetemült gonosz, ki fel nem kelt volna, a haza védelmére.

Ma is ellenség támad hazánkra, nagy veszedelem fenyeget bennünket, de az ország hírnöke nem hirdeti ezt, nem is hív fel senkit védelemre, hogy is tenné? hisz az ellenség, mely a veszedelmet reánk hozni szándékozik nem más, mint saját kormányunk!

Közszabadságunkat fenyegeti végromlással azon törvényjavaslat, mellyel Tisza Kálmán a megyéket s községeket óhajtja, állítólag rendezni, valóban pedig megrendszabályozni; kerülő utakon akarja megcselekedni, a mihez egyenesen nyíltan még neki sincs elég bátorsága, megakarja semmisíteni az önkormányzatot, leakarja rombolni közszabadságunk, alkotmányunk évezredes bástyáját, hogy a romok felett korlátlan uralmának épületét felállítsa.

e ha hallgat az ország hírnöke, nem szabad hallgatni azoknak, kiket az isteni gondviselés azért állított helyökre, hogy szóljanak! Szólunk tehát mi is, s szemben a nagy veszéllyel ébredésre hívjuk a haza minden igaz hű fiát. Mindenkinél meg kell tenni kötelességét, hogy ha már az ösöktől reánk származott jogokat gyarapítani gyengék vagyunk, legalább sértetlenül fentartsuk. Mi nem vettük még el hitünket teljesen, s azért reméljük, hogy e kérdésben csak egy párt léteznek az egész országban, a szabadság és a jog védőinek pártja!

Induljon hát meg a mozgalom ország-szerte a tanácsstermekben úgy, mint arra hivatott egyéb körökben is; szóljon a közvélemény hangosan, szóljon az önértzet, az öntudatos akarat oly hangján, hogy azt még Tisza Kálmán süket fülei is meghallják.

Meg kellene ezt tenni multhatatlanul még az eredményre való minden kilátás nélkül is, mert azon ország, mely legszentebb jogainak ily nyilvánvaló lábal tiprását szó nélkül, hallgatagon tűri, létre nem érdemes v szni indult ország; annál inkább meg kell tenni pedig midőn majdnem biztos a kilátás, hogy erélyes nemzeti tiltakozás ellenére nem mérzli Tisza Kálmán a törvényjavaslatokat, melyket úgy suttyanban szeretne a törvényhozáson keresztül escamotirozni, kieroszakolni; hisz ott van a hirdett 54. §., mely a bírónak függetlenségét támadja meg, alig vette kezdetét ez ellenében egy nagyobb mozgalom, már is hirdetik a jól értesültek, hogy a miniszter elnök a törvényjavaslat e rendelkezéséhez nem köti magát, azt kész elejteni, kellő tiltakozás esetén így lesz az egész javaslattal. S még ha ő nem akarna is engedni? igaz, hogy pártja felletti hatalma majdnem korlátlan, de még e hatalomnál is nagyobb az melyet a választók gyakorolhatnak választottaikon a képviselőknön, ha úgy, ha igazán akarják.

Szólítsák tehát fel a kerületek képviselőiket, minden körülírás nélkül, határozottan, hogy a törvényjavaslatok ellen szavazzanak, s a képviselő legyen az akármily nagy mameluk, különösen az öt éves mandatum révpartja előtt, háromszor is megfogja fontolni, míg egyszer választóinak nyíltan kifejezett akarata ellen szavaz.

Akármit mondjanak a hitetlenek és kételkedők: a nép szava, Isten szava ma is! nagy ellenálhatatlan hatalom az a nép szava ma is, csak nyilvánuljon kellőleg, s hangozzék oly érthetően s erősen, hogy meghallják azok is, kiknek hallérzékeit eltompította az önérdék s rosszakarat.

De tenni, cselekedni kell azonnal nehogy késő legyen.

Előre tehát Isten nevében a veszélyeztetett közszabadságért!

Három király.

Nem annak fejtegetésébe akarunk bocsátkozni, valaki a január hatodikát, mint felekezeti-előírt ünnepet ülje-e meg; vagy egy történeti tény emlékének tartsa; vagy végre egy jámbor mesének velje; — azt végezze ki ki saját meggyőződésével. De azt tagadni ki sem fogja, hogy ha mint tény esodatos, mint rege pedig oly tanulságos, hogy csak is az magyarázhatja meg, miszerint egyszerű voltában tul éli az évezredek.

Három király vagy böles vagy pásztor, megérti a titkos sugallatot, mely őket vonza, oda hol az örök a tökéletes igazság megszületett; kalauzok egy fényes csillag, mely őket a gonoszság elől elrejtett bölcsőig vezérli.

Mily költői gondolat, — mily szépen kifejezve, az emberi természetnek talán legszebb sajátsága mellyel képes megérteni az igazság szózatát, a vezér csillag is mindig ott fénylik az élet egén, a kereszt által hirdetett hitben, és csak az emberi gyarlóság műve, hogy oly kevesen vannak kik igazán követik.

Eldöntetlen maradt a kérdés a három szent, király, böles, vagy pásztor volt-e. Midőn a népek gyermek korukat éltek még, alig mert volna valaki kételkedni, hogy felső szózatot meghallani, nem is lehetett volna más képes, mint egy király. Az már pedig egészen képtelen dolognak tetszhetett akkorában, hogy egy csillag meg pedig egy külön csillag fényeskedjen másnak, mint kinek fejét korona ekite. A nyers hatalom által a köznép közül és főle kiemelkedett királyok mellett, voltak mindig egyesek, kik tudományuk és műveltségük utján szárnyaltak tul a többi emberiséget, és lettek ép oly önhittek, mint a királyok, böleseknek mondottak önmagukat, és elhatározták, hogy Gáspár Menyhárt és Boldisárnak is böleseknek kellett lenni, mert szerintök csak a böles, a tanult, érthette meg álmanban az ebresztő sugallatot, csak az tudhatta, hogy sok csillag közül melyik az igazi, melyet követni kell.

A fejlődés nem áll meg, a népek elértek férfi korukat, és összevetvén azokat, melyeket a szeles világon tapasztaltak, bekezdettek látni, hogy a Betlehemi jászolhoz zárandokolók nem lehettek királyok, mert azok az igazságot akkor is csak nehezen hallják meg, ha egész közletről az alattuk nyögő milliók hangoztatják. De a bölesek osztályához sem tartozhatott a három ünnepelt, sokat tanult, sokat olvasott a nép, mig végre reá jött, hogy az ki magát bölesnek tartja, annak önhittsége nagyobb, sem hogy észre vehesse az egyszerű igazságot, mert ehhez szív kell, melyet az áltudomány meg öl, észjárás kell, mely oly mesterkeletlen mint a természet maga; meg is állapodott a nép kegyeletes hite abban, hogy pásztorok a nép egyszerű fiaik voltak és lehetek csak azok; kik hamisítlanul értették meg az igazság hívó szózatát; csak a nép szegény fiaik engedelmessékedhettek mindjárt a parancsnak, ha bár álomban nyilatkozott is előttük; csak szegények lehetek azok, kik a született igazságot mindjárt ajándékokkal tisztelték meg, oly sorsuaknak kellett lenniök, kik

számára az igazság soha sem volt, ingyen, csak ök kereshették az igazságot lent, csak ök akadhattak reá, a midőn istállóban az emberek elől elrejtve született meg, azon igazság, mely mindnyájunkkal közös és egyenlő.

De bármi magasztos eszme lenne be kell vallanunk, hogy nem mindnyájunkkal; a követőkön és a megtérhető pogányokon kívül, ott áll megátalkodottságában a javíthatlan zsidó, sivar kedély világa, nem engedi meg neki, hogy a három pásztor zárandokolásának költészetét felfogja; a hatalom előtt csuszó természete képzeltelenné teszi előtte, hogy jászolban szegény-sorsban születessen igazság, ő, a zsidó kövessen csillagot, mely ha még úgy fénylik is de még sem arany melyet eladni, körülmetélni, vagy talán ellopni is lehetne, az ilyes ingyen fényt átengednek ök nekünk keresztényeknek.

Mi pedig fogadjuk szívesen, kövessük buzgón, hátrapillantás nélkül, mindaddig mig elvezet minket oda, hol kivüle más nem áraszt fényt, melynel mi látni fogunk, de setétség lesz azok számára, kiknek ma hármás király a hatalom; böles a zsidó, vezér csillag a pénz.

K.

Hogy áll a világ?

Fényes ünnepélyt ültek meg Berlinben ez év első napjaiban. Vilmos császár január 3-án ülte meg porosz királyi trónra lépésének 25-ik évfordulóját; s e jubileum iránt természetesen találjuk, ha a német nemzet s főleg Berlin lakossága közömbös nem maradt. A „Heldenkaiser“, mint a hogy az agg uralkodót a németek nevezni szeretik, bizonyára Európa legnépszerűbb fejedelméi közzé tartozik. A jelen századnál hosszabb életkora diadalmas csatái, leereszkedő nemes modora, most is friss munkakedve és tevékenysége a német nép legendaszerű fejedelmévé teszik őt.

Angolország anektálta Birrát. Ezt jelenti a helyettes király gróf Dufferin egy öt sorra terjedő táviratban. Birra 8000 négyszög mertföldnyi területtel bir 4 millió lakossal. E számok értéket jobban kitüntető szembe állítjuk Ausztria-Magyarországot, mely 11000 négyszög mertföldre terjed és 38 millió lakossal bir. Birra tehát kisebb mint a mi monarkiánk de alig bir amnyi lakossal mint Csehország. Birra anektója vilápolitikai s világművelődési jelentőséggel bir s most Anglia — Chinával határos.

Franciaországban megint új miniszterium van. Ezuttal Freycinettel az élen. Ugy veljük, hogy ez a miniszteri-válság fele káros betegség Franciaországban még nincs mulófelben s Freycinet sem fogja magát soká tarthatni.

Oroszországban általán az a meggyőződés, hogy a jelen helyzet megnyugtató a mi főleg azon alapszik, hogy a bolgár válság alatt a hármás császár szövetség épségben maradt. Rumélia, hogy daczára Anglia magatartásának ezután sem kell a jó viszony megbolygatásának tartani és Bolgárország meg Szerbia közt a bekekötes mihamarabb megtörténik. A bolgár-rumelii kérdés megoldását illetőleg ugyan még a hatalmasságok között semmifele megállapodás nem történt, mégis annyi tény hogy a végleges elintezés sem kongresszus sem konferencia utján nem fog megeshetni, mert eltekintve az orosz kabinet első okokból eredő vonakodásától III. Sándor ezár személyesen is a leghatározotabban ellenzi az ilyesféle eszmét. A mi a megoldásra vonatkozó egyes javaslatokat illeti az orosz kormánykörök főleg az angolok azt az indítványát rosszalják mely szerint a rumelii lakosság népszavazás utján maga döntson az unió kérdését illetőleg. A

balkán-félszigeti államok — ez az orosz vélemény — Európa közbelépése révén szabadultak föl a szolgaság alól és ezért még sokáig tünniök kell a külhatalmak gyámságát, míg végre sikerülhet nekik, hogy teljesen önálló és független államokká váljanak.

Görögország felől egyre nyugtalanítóbb hírek jönnek, a harcziás irány nagyobb és nagyobb köröket vonz s attól lehet tartani, hogy a „görög tűz“ csakugyan ki fog gyulni.

Spanyolország dényugoti részéből ismét a kolera járvány kitérését jelentik, úgy látszik, hogy ott állandó fészket rakott magának.

Az 1886-ki költségvetés.

Az országgyűlés legközelebb kezdi meg az 1886 évi költségvetés tárgyalását, melynek főbb adatai következők:

Rendes kiadások:	
A királyi udvartartásra.....	4.650,000 frt.
Országgyűlésre.....	1.224,000 „
Közösügyi kiadásokra.....	26.112,000 „
Nyugdíjakra.....	4.788,000 „
Állami adósságok évi kamataira, részben törlesztésére.....	108.435,601 „
Kamatbiztosítást élvező vasutak folytán elvállalt adósságokra..	11.843,415 „
Előlegezések a vasuti kamatbiztosítás alapján.....	7.650,669 „
Horvát-Szlavon. országok beligazgatására.....	5.999,126 „
Belügyminiszteriumra.....	10.806,868 „
Pénzügyminiszteriumra.....	57.302,000 „
Közmuvelő és közlekedési miniszteriumra.....	41.186,172 „
Földmívelés, ipar- és kereskedelmi miniszteriumra.....	10.912,292 „
Vallás és közoktatási miniszteriumra.....	5.801,714 „
Igazságügyi miniszteriumra.....	11.507,922 „
Honvédelmi miniszteriumra.....	7.633,279 „
Összes rendes kiadás.....	316.502,871 „
(7.768.875 frral több, mint 1885-ben.)	

Rendes bevételek közül:

Földadóból.....	35 millió
Házadóból majdnem.....	9 „
Keresetadóból majdnem.....	18 „
Általános jövedelmi pótdadóból.....	16 „
Fogyasztási adókból.....	25 „
Bélyegből majdnem.....	9 „
Jövedelmekből.....	16 „
Dohányból.....	43 „
Sóból.....	14 „
Vasutakból.....	15 „
Póstából.....	9 „
Állami javak eladásából.....	7 „

TÁRCZA.

A lámpa.

A lámpa pislog álmosan,
Mindjárt lehunyja a szemét,
Egy két olajcsep az egész,
Mi tartja még az életét!

Az is fogy lassan, csendesen,
Az is mindjárt végére jár,
Lappang az árny: a kis szobát
Hogy végkép elfoglalja már!

S reszketni kezd az árva fény,
Egy végsőt lobban és kihál,
S sötétben marad a család
Gondjával és fájdalommal!

Az éj oly hosszú s nincs mivel
Többet világot gyujtani,
Oh csak a korsó fenekén
Maradt még volna valami!

Hiába minden, — abba már
Nincs az olajnak cseppje sem,
Hagyják haladni hát az éjt,
— A mint van, — lassan, csendesen.

Az eltakarja árnyival
Egészen a kicsiny szobát,
S jobb úgy — a gond: ha a kisirt
Szemekre álmot nem bocsát.

Összes bevétel..... 329 790,379 frt.
Összes kiadás..... 344 651,674 „
Hiány..... 14.861,277 „
3 millióval több, mint 1885-ben. — A terv szerint: a valóságban bizonyosan sokkal tanulságosabb visszaemlékezni, hogy 1875-ben a rendes kiadás még csak 201 millió, a bevétel pedig 214 millió volt.

SZAPULÓ.

Van sok egyet a világon, de annyi nincs egy név alatt, mely úgy el volna terjedve mindenfelé, mint a „Chevra-Chadisák“, azaz a zsidó szent egyet, melyek oly cím alatt üzik a szelhámoságot, hogy jó cselekedeteket gyakorolnak, betegeket ápolnak, szegényeket segítéznak s a halottakat eltemetik. Ez utóbbi célja ellen a Chevra-Chadisának, nekünk sincs kifogásunk sőt óhajtanók, hogy társzekéren hordanák ki a svindlerkedő hebreusokat a temetőbe; de annál súlyosabb a panasza az egyetlek társadalmi működése ellen. A zsidó világ szövetségnek az „alliance izraélite“nek főlkjai csak a Chevra-Chadisák, melyek által a Kagal működik, kijelöli áldozatait és megadja az utasítást a különféle válogatott hunczuteriák elkövetésére. Hanem ezt mi persze hiába predikáljuk a megátalkodott zsidóbarátoknak, kik ennek a fajnak összes imposztorkodására tudnak mentséget találni s nem botránkoznak meg azon, ha a zsidó faj érdekei előmozdítására a Kagal egyesületeket állít, melyeknek célja, hogy az egész világot a zsidóság járma alá hajtsák.

Csak úgy hemzseg városzerte s faluszerte a tömördek zsidó ügynök, megbízott és utazó. Ezek fölkeresik a magyar embert csendes hajlekában s olyan szép mézes-mázos beszéddel tudják eldicserni portékáikat, hogy csupa gyönyörűség hallgatni őket. Mi természetesebb, minthogy a hiszékeny magyar embert lépve csajja a sok szép beszéd. Megveszi a népboldogítótól a piros betűs ezíra módon telenyomatott papirosokat, várva várja a bizonyosra fogott szerenését, de hasztalan várja; — részletfizetésre vesz orát is és kap nagysokára haszontalan gépezetet, mely jó, ha harmadfél napig jár, vesz mázolás, a min nem lehet felismerni, ember van e rápingálva vagy négylábu jószág; könyvet, a mely erkölcsrontó férczelmény s nem éri meg azt a papirosát a mire rá nyomatták. Hát bizony úgy zsebelik ki a magyar nevet a népámitók akik úgy elvannak már terjedve, hogy az utolsó hegyközi falu is hemzseg tőlük.

Van a fővárosban, csaknem minden nagyobb utcában 2—3 olyan boltféle helyiség, a mely tulajdonképen nem bolt, hanem mint az ajtó mellé kiragasztott különböző színű papirosok feliratai tudatják az emberrel, ezen helyiségekben szakácsok, szobalányok, inasok, kocsisok s egyébféle cseledek helyeztetnek el. Hát ehhez a sefhez is sok szó rár: különösen pedig, hogy suttymban egyébbel is foglalkoznak a cseledekszerző intézetekben a mely foglalkozással sok könnyenhiwó embert zsebeltek már ki.

Könnyebb viselni így a bút,
— Melyet a szív miatta hord, —
Ha nem világosítja meg:
Egy lámpa fénye — a nyomort!

Malomhegyi István.

Csokonai és Berzsényi találkozásáról Somogyban.

Ha szép Somogy megyének régi jó patriarchalis öreg uraival utazik az ember a Pusztakovácsi temetők felül elterülő nyiresen keresztül, a jó öreg urak soh'se felejtenek el egy régi szép történetet elmesélni, mely Csokonai Vitéz Mihály és Egyházas-nagy-berzsényi Berzsényi Dániel a múlt század végén és a jelen század elején élő nagy költőkről szól.

A kis történet a következő: Zimankós téli idő volt, a Balaton felől jövő szel meg-megrázta a fehér nyírfáknak lecsüngő zuzmarás ágait. A nyires közepe táján két csengős szán közeldek egymás felé, melyeknek utazói a csikorgó hideg ellen vastag bundákba voltak burkolózva. A mint egymás mellé érnek, az egyik bundában levő egyén kihajolva így szól oda a másiknak:

„Hallja kend bácsi!
Messze van Kovácsi?“

a megszólított kíváncsian nézván a rimelőre imigy válaszolt:

„Menjen csak kend szaporán,
Majd eléri hamarán!“

Erre aztán a kölcsönösen meglepetettek egymás neve után kérdezősködnek, s ime az első bunda Csokonai Vitéz Mihályt, a másik pedig Egyházas-nagy-berzsényi Berzsényi Dánielt rejtet

A „Budapest“ és egyéb lapok kis hirdetései között sokszor lehet olvasni: „kastélyfelügyelői állás 800 frt; házfelügyelő 700 frt; portások munkafelügyelők 600 frt stb azonnal elhelyeztetnek.“ Az ilyen hirdetések elolvasása után aztán rohannak a könnyen hívó emberek az illető „elhelyező intézetbe“ az elhelyezőnek — a ki csaknem mindig zsidó — persze nincs egyéb célja, mint a hozzá fordult jámbor bukókat kissé megnyírni. Beiratás, közvetítés, levelezés, sürgönyzés, utánjárás címén kicsikarnak embereiktől annyit, a mennyit kicsikarhatnak, aztán biztatják őket napról-napra, mint cigány a lovát, mind addig, míg a megkoppasztott ember az odajárást meg nem unja. Hát a kastélyfelügyelői, munkavezetői állások kik által töltetnek be? Hát senki által. A hirdetett állások, nem is léteznek; ki is lenne oly bárgyu, hogy eféle állások betöltését svindler zsidó ügynökre bizza. Az egész hirdetés csak lépvevessző s arra szolgál, hogy a tapasztalatlan gimplik a „helyszerző“ csapdájába kerüljenek.

HIREK.

E helyen tisztelettel fölkerjük olvasóinkat és elvbarátainkat, hogy a „NÉPJOG“-ot ismerőseik körében ismertetni és terjeszteni valamint a még nem teljesített előfizetés iránt mennél előbb intézkedni sziveskedjenek, hogy nekünk a lap elkészítése és szétküldése körül akadályokkal küzdeni ne kelljen. Továbbá kérjük még, hogy a vidéken előforduló eseményekről szóló rövid ismertetésekkkel a „NÉPJOG“-ot minél gyakrabban fölkeresni méltóztassanak.

— Hol és mint nyuzza meg a szegény parasztot a zsidó? E kérdésre világos feleletet ad az „Eszet. K.“-ben olvasható következő eset: Tót Mátyás és neje kicsindi lakosoknak az esete, akik a Stern Márk-féle üzletben ugyancsak megjárták. Decz. 20-án bementek ugyanis a nevezett üzletbe s vásároltak ott 1 forint 32 kr értékig kelmenetűket, s le is fizették a pénzt azonnal az egy ismert szöke fiatalnak. Miután azonban az asszonynak még egyéb venni valója is lett volna, alkudozott tovább is egyr: másra a zsidóval; de nem tudván egyértelműre jutni valamű áru vételára nézve, köszöntek az atyafiak s mentek, hogy a mit venni akarnak, megtalálják ok másutt is. Hanem hát az nem ment oly könnyen! A zsidó legény rájuk esett újra követelte az előbb vett s lefizetett kelme árt s mert a szegény asszony sirva, esküdve bizonyozott, hogy hiszen az 1 frt 32 kr neki a kezébe fizette le, a kelmet kirángadták kezéből s a szegény védteletnek pedig kilökdösték a boltajtón!

— Veres József orsz. képviselő decz. 27-én az orosházi polgári olvasó kör nagytermében igen érdekes felolvasást tartott „Békésmegye multjából.“ A felolvasást nagy számu közönség, — férfiak és nők — élénk figyelemmel s tetszéssel hallgatták végig. Csak az volt baj, hogy zsufolóság telt tereben sokan be nem férve, kénytelenek voltak visszafordulni.

magában. Most a két poetai lélek kiszállván a a s ánból a ropogó fehér havon egymást átölelve forró baráti csókkal szenteltek meg első találkozásuk ellefedhetetlen percét.

Mint gyermeknek végtelenül tetszett a nagy idők s nagy emberek korának ezen kis története, s valahányszor csak keresztül mentem a nyiresen a szép Balatonról jött csendes esti szellő ezt zsongta, a fehér nyírfáknak szomoruan lecsüngő ágai ezt susogták, s a megrezzenő erdei harasztok ezt zizegtek minduntalan fülemben. És én édes elmerengésben, kellemes hallucinatioiban ott láttam magam előtt az ölelkező két nagy költőt, kinek hallhatatlan műveit akkor még nem is ismertem.

A sors úgy akarta, hogy messze elszakadjak e szép vidéktől, s a hosszú gondterhes évek fájó aggodalmait már feledtetni kezdék velem e történetet, midőn a véletlen a mult nyáron ismét Somogyba Kovácsi vidékére vezetett. Önkénytelenül felrajzolt lelkemben a multak emléke, s oly rosszul esett a tudat hogy e szép kis történet nélkülözi a való alapot.

E történet ugyan is az okból keletkezhetett, hogy mind Csokonai és mind Berzsényi Somogy megyének lakói valának, a kegyeletes hagyományok ez elég volt és nem tekintett arra, hogy más és más időre esik, mind Csokonai, mind Berzsényi itt tartózkodásának ideje.

Csokonai Vitéz Mihály ugyanis 1798. tavaszán Vajda Juliával — kit Lilla néven hallhatatlanította Lilla dalokban — költő és a kiüncz hónapig tartott édes viszony felbontása után seb-zett szívvel elhagyta Komáromot Keszthelyre utazott, hogy a szép Balaton partján sohajtokhasson Lillája után; majd Festetich György védszárnyai alatt Somogy megyébe jó, hol Nádasdi Sárközy

— **E. y megelégedett ember** Ez a fehér holló Kilyén Sándor az erdélyi ref. egyházkerület állandó tanácsánál alkalmazott írnök; maga szenvedélyes gyümölcs tenyésztő, gyermekei pedig rendes tanuláson kívül mesterséget is tanulnak, így azután összeségelvén az egész család megelégedve s boldogan élnek. Jókainak ötven krt küldött kérvén ezért látogatójegy alaku arcképét, Jókai e. zel egy legnagyobb alaku kabinet képet küldött neki, mire azután a megajándékozott ezt egy láda kitűnő almával viszonozta. Nem járunk-e egy e történetkével mint Verne Gyula első regényével jártak sokan, kik valóban elhittek, hogy az amerikai belövette magát a holdba? mert nagyon hasonlít az egész ahoz mintha Sándor ur csak Jókai ragyogó fantasiájában élne.

— **Egyik „válság“ még alig érte végét** már kezdődik a másik. Az államvasutak igazgatóságát ki-nevezte a miniszter s ezzel egyelőre a Tolnay lemondása által kellett lármá elcsendesedett. Főigazgató lett Lukács Béla, valamikor ellenzéki, ma kormányparti képviselő; béke van tehát a vasut körül, a vonatok ismét oly nyugodt méltósággal ütközhetnek össze valamint eddig, a lármá most a színháznál kezdődhetik az opera s nemzeti színház intendánsa dr. Podmanitzky Frigyes lemondott, találgatják hogy miért, a való okot azonban úgy látszik kevesen tudják; utódául Mihaliczics Ödönt emlegetik.

— **Szépén kezdődik a farsang.** Keddről szerdára éjjel Leichter Ferencz dévaványai születésű bádogos legény, s a rostély-utcai markotányos pinczében reá lött egyik pinczerleányra; a lövésre a körüllevők felugráltak s a szerelem dühös zsidót lefogták pedig ugyan csak sütogette a kezében lévő revolvért a vendégekre. Az amicét hűsre tették.

— **A függetlenségi pártnak** ismét halottja van, Kállay János a n.-kállói kerület orsz. képviselője rövid betegség után meghalt. A boldog t a pártnak régi tábori táboros híve volt. Nyugodjék békével.

— **A m. kir. Kuriához** a múlt évben érkezett: polgári ügy 8306, váltó 1468, urberi 193, bűnvádi 8900, fegyelmi 624, felszólamlási, orsz. képvis. vál. jog. kérdésében 63, 1884. évi határlék: polgári 2282, váltó 326, urberi 17, bűnvádi 1117, fegyelmi 40. A beérkezés főösszege: polgári 10,588, váltó 1468 urberi 210, bűnvádi 10,017, fegyelmi 664, felszólamlási 63. Összesen 23,010 darab. — Határlék 1785. decz. 31-ig 4540 darab.

— **A királyi tábla** 1885. évi ügyforgalma pedig a következő volt: 1884. évről határlékban maradt: polgári 937, urberi 31, váltó 638, bűnvádi 3567, összesen 13612 drb. — Az 1885-ik év december hó végeig érkezett: polgári 55840, urberi 392, váltó 7200, bűnvádi 40880, összesen 104312 darab. Elintézendő összeg: polgári 65216, urberi 423, váltó 7838, bűnvádi 44447, összesen 117924. Határlék az 1885. évi december végén: polgári 13589, urberi 24, váltó 814, bűnvádi 4416, összesen 18843. Ezen eredmény bizony nagy baj mert ha orvosolva nem lesz alapos kilátás lehet arra, hogy pár év múlva, jó hosszú életünk kell lennie, ki ügyének befejezését megérni remélheti.

— **A kolera Triestben** szerencsére csak sok zaj volt semmiért. Az egyetlen eset, egy Velenczéből jött Lloyd-gőzös fűtője-é, nagyon megrémítette a város

lakosságát, Európaszerte pedig a vesztegár alá vetették a Triestből érkező hajókat. Most az az örvendtes hír érkezik, hogy a Velencz és Triest között közlekedő két Lloyd-gőzöst, a „Milano“-t és a „Trieste“-t, mely legényességével együtt tíz napig volt a muggiai veszteglőintézet révében, ma reggel már szabadon eresztették. Ezzel, úgy látszik, eltűnt végkép a kolera-tól való félelem is. Nem maradt meg belőle egyéb, csak a kábitó karbolsav- és gállez-illat, a mely még most is beleüti Triest minden utcáját. A városon kívül, Muggia mellett állított kolera-kórház üres és nem is lesz rá szükség. Egy hete még Korfu kikötőjében hét olasz partokról jött hajó állt a veszteglés sárga lobogója alatt. Most természetesen ezek is meg fogják kapni a tengerészek szabadságlevelét, a „libera pratica“-t.

— **A leghosszabb farsang.** Az ez évi farsang, mely 6-ikán kezdődött 62 napig tart, tehát a leghosszabb farsang a mit a naptárkészítők valaha kimódoltak. A farsang ugyanis vizkereszt után kezdődik s hamvazó szerdán ér véget, a hamvazó szerda azonban ép úgy változik, mint husvét vasárnapja, mert 46 nappal esik előtte. A farsang hosszúsága tehát attól függ, hogy korán vagy későn esik-e husvét. Husvét napját viszont a niceai zsinat úgy állapította meg, hogy az mindig az első tavaszi holdtölte következő vasárnapra essék. S ez a vasárnap legkorábban márczius 22-ére, legkésőbb április 25-ére esik. Az idén a tavasz márczius 20-án kezdődik 5 órákor délután, s ugyanazon a napon holdtölte is van de reggel 5 órákor, akkor, midőn a tavasz még nem állott be, tehát az első tavaszi holdtölte csak 28 nap múlva lesz, azaz április 18-án délután 4 órákor. Április 18 dika vasárnap van, de e nap még sem lehet husvét vasárnap, mert a határozat szerint a holdtölte után következő vasárnapon van husvét, ez a vasárnap pedig még holdtölte előtt beáll. S így csak ahoz egy hétre lehet husvét. A napok és a hold változásainak ilyen kombinációja oly ritka eset, hogy százötven év óta nem fordult elő, s csak 2106-ban, azután még 2190-ben ismétlődik. Szükséges hozzá tudniillik, hogy a tavasz kezdete márczius 20-ára essék, az nap valamivel korábban holdtölte legyen és szombat. A farsangnál azonban nem az a kérdés, hogy hosszú-e, hanem az, hogy vidám-e? Legvidámabb farsang, azt hisszük, a melyiken sokat táncolnak és sok házasság történik. Nálunk bál és tánc van elég minden évben több-több, a lakodalmak száma azonban eddig évről-évre fogyott. Kívánjuk, hogy az idén ne úgy legyen, s reméljük, hogy sok lányos háznál ament mondanak rá a mamák és papák sőt maguk az érdekelt felek is.

— **Gyilkos zsidók.** Ez egyszer amugy kivételesen nem keresztényt öltek le, hanem egy külföldben a kerítést a zsidónak kedvencz mesterségét üző, zsidó asszonyt, ki Sali névre hallgatott, öltek meg Budán a lovas utcában; igazi zsidó kegyetlenséggel harmincznégy sebet ejtven rajta. Mindjárt zsidókra volt is a gyanu, mely miután mindig alaposabb lett, a kapitányság már köröztet is egy párt a fővárosból a gyilkosság után megugrott zsidót, az egyik valami Diamant, a zsidó mindig szereti az oly nevet, mely valami drágaságot jelent, kár hogy csőd esetében nem

lehet az ilyes nevekkel a hiányzó vagyont pótolni, különben ez a gyilkos Diamant ha nem fain geschliffen, de mindenesetre scharf.

— **Új fegyverek.** Kitérja száját a moloch s milliók után vigyorog eles fogsora. Ez a moloch a mi állandó hadseregünk, ennek torkába csak 60 milliót kíván a Krix-miniszter expedálni, hogy a bakaemberek új löfegyvert nyerjenek, mellyel percenkint 12 embert biztosan agyondurrantani képes, még ha ezek 1600 méter távolságban vannak is. Egy Mannlicher nevű zsidó vasuti mérnök fedezett föl egy újmodi Repetir puskát s a mint hallszik a miniszterek a Schlepp-sáblai Generalisok által már is kapacitáiva vannak arra, hogy a 60 millió kiadást adóteher utján hozzájuk majd be a szegény néptől. Mit törődnek azok az urak ily kicsiségekkel, kiadják a pénzt, a delegáción majd utólagosan meg fogják szavazni azt a csekély semmit! A népek előzetesen semmi joga ahhoz, hogy utólagosan a nagy urak mit határoznak vesztére. Még egynehány ily puskabehozatal s meg lesz csinálva nálunk is a szocialdemokratizmus — ezt a rémet persze senki sem bírja fölismerni — nálunk; hiszen mi boldogok vagyunk Tisza Kálmán napja alatt.

Névmagyarosítás.

Galádabb játék nemzeti ügygyel még soha el nem követtetteit, mint a milyen játékot a zsidók úznek neveiknek magyarosításával. Piruljunk-e, boszankodjunk-e miatta vagy kaczagjunk azon együgyűség fölött, midőn hosannával üdvözölték a névmagyarosítást, azt gondolva hogy az a nevet megmagyarosító zsidó most talpig magyar emberré lett.

De bár miként viselkedjünk is szemben a zsidók e tekintetbeni játékával, el nem vitatható tény az, hogy az egész névmagyarosító mozgalom — tisztelt a kevés számu kivételeknek — tisztán és kizárólag üzleti szempontok, nagyzozás, henczegés, ámtás czéljából keletkezett.

Hogy ily indokok s nem a megmagyarosodás őszinte szándéka vezették a zsidókat az nem szorul behatárolt magyarozatra, s az sem hogy 100 névmagyarosító közt 89 a zsidókból kerül ki. A magyarosított zsidók csak olyan faji gyűlöletet, csak olyan őrzőngő türelmetlenséget tanusítanak minden alkalommal, csak úgy támogatják hitorsosait azoknak machinatióiban, mint azok a zsidók a kik ma is mint Khónok, Kleinok, Blauok, Bergerek, Goldsteinek, Löwök szerepelnek.

De kitűnt a szemvakító jáék egyebekből is.

A helyett hogy a Gross — magát „Nagynak,“ a Klein — magát „Kissnek,“ a Blau — magát „Kéknek,“ a Berger — magát „Hegyinek“ nevezi, előkeresték a löcsalábú zsidó atyafiak a legnevezetesebb régi magyar családok neveit: Rákóczy, Kállay, Somogyi, Fáy, Hunyady stb neveket olvashatunk a legrendőbb ócska ruha kereskedések czimtabláin. Így hurczolják sárban-porban ama neveket, melyeknek egykoru viselőit arany betűkkel irták be hazánk történelmének lapjaiba.

Mi az egész névmagyarosítást, a mint a zsidók praktikálják egyszerű svindlinek mondjuk s éppen azért nem gyujtunk mi meg örömtüzeket, ha egy-egy Kohn vagy Löwenstein magyar nevet vett föl. Másnemű bizonyítékokat követelünk mi arra nézve, hogy a zsidók asszimilálni akarnak. Majd ha alapos vallási reformokat

István somogy megyei alispán s kir. tanácsos és Pálóczi Horvát Ádám népies költő házaiknál találjuk őt.

„A vig Nagy-Bajomba

... ott ama magyar jó szívű uraknál,
Kik közt holtfélben is vidám szívvél laknál.“
1798. jul. 12-én már Csurgón, gróf Festetich György által állított ref. gymnásiumban egy iskolai felévet rekeszt be. Itt írja „A haza templomának oszlopja“ cz. dicsőítő alkalmi költeményét gróf Széchenyi Ferencz jul. 4. somogyi főispán-ságba iktatására:

„Midőn főispánunk beülvén székébe
A legelső tánczet magyaron kezdette,
S minden hazafi szív becsülte érette.“

Az 1798/9 tanevben szintén itt tanít azonban már a felső osztályokban, innét gyakran kirándulásokat tesz majd N.-Bajomba, majd Korpádra, majd csökölbe, hol kellemes társas életet el s a gyakori multságok és családi ünnepélyek feledtetik lelke bűját Lillája miatt, ki már akkor Lévai István fakereskedő neje volt Duna-Almásan.

A vig kedélyű költő az ily összejövetelek alkalmával trefás verseivel és köszöntőivel lepte meg barátait, melyek egyikéről Sarkózy 1801. szept. 24. N.-Bajomból keltezett leveleiben imigy panaszkodik Csokonainak: „Fájdalom, az a kedves kellemes köszöntő, mellyel magunk is már sokat keresgettük, oda van.“ Valószínű, hogy akkor vészett el, midőn 1800-ban Sarkózy háza egyéb ingóságaival és irásaival az insurgents martalócok támadása alkalmával feldulatott.

Számba kell vennünk azon helyeket is, melyeket irodalmunk első komikus epózában a „Dorottyában“ emlit; ezek: Lölle, Lengyel-Tóti, Nagy-Bajom, Kapos, Kapos-Merő, Toponár, (melynek zsidói muzsikáltak a 65 éves kisasszonynak Kaposvárott a herczeg kastélyában) Zakány, Len-

cseni pusztá, ha felteszszük, hogy Csokonai ezen említett helyeken is lett volna, még akkor sincs semmi nyom, mely Pusztá-Kovácsira vezetne.

1800. tavaszán itt hagyja Somogyot és Csurgót. Elutazásáról így ír gróf Festetich Györgynek: „Ötven mértföldnyi utamnak neki indultam, nem hozván egyebet Somogyból annál a megelégedésnél, hogy, ha nem gyarapítottam is legalább jobban elszeladni nem hagytam azt a felelte szükségoskolát, s a velem az előtt való esztendőben méltatlanul bánt publicumnak jóval füzettem, ezzel a magányos örömmel indultam haza es még — két forinttal“ Tolnan és Baranyán „Kecskemét puztájának szellel belett szirtjain es Kardszagon keresztül öt évi távollét után megérkezek szülővárosába a híres Debreczenbe.

Most még Berzsényi somogyi tartózkodásáról kell szólanom.

A Hetyén lakó Berzsényi atyja iránt elhidegölve, mivel ez szilajságát nem mérsékeloi, hanem zabolázni akarta, elhagyta az apai házat es 1800-ban elvén a csak 14 éves Dukai Takács Zsuzsánát anyai jószágára Sómgyénbe, Vas megye kemesaljai járásába tartozó faluba ment lakni, hol jobb gazda lett mint atyja, s ott mint szeretett gyermekei gondos nevelője az arany középszerben dolgozott szigoru atyja haláláig, vagyis 1800-ig.

Ekkor nehéz es fájó szívvél bucsut vett Kemesaljától s hatalmas lantja így zokogott fel:

„Messze sötétedik már a Ság tejeje
Azontúl elrejte a Bakony erdeje
Szülőföldem, képedet:

Megállok még egyszer, s reád vissza nézek,
Ti kékelő halmok! gyönyörű vidékek!
Vegyétek bús könyemet.“

és Somogyba Niklára teszi át lakását, melyet már azelőtt kiváltván, többet kapott rétbén s szántóföldben ezer Löldnél s ugy szintén egy igen szép szőlőt, (Vajon nem a gonbai hegyen volt szőlő-e ez?) mely 600—700 akó legjobb bort terem, hol igen szépen gazdálkodott, melyre szép világot vet „Jámborság es Középszer“ cz. szép ódája.

Ezek előre bocsátása után, ha tekintjük a két nagy költő somogyi tartózkodását, látjuk, hogy Csokonaié 1798—1800, Berzsényié pedig 1807—1836-ig terjed; ha meg felelmitjük Csokonai halálzásai évét vagyis 1805. jan. 28. azonnal szembetűnő lesz, hogy Berzsényi Csokonai elköltözése után 7 es elhalálzásá után jött csak Somogyba. Tehát az említett találkozás itt nehezen történhetett meg; a találkozás ellen szól még Berzsényi nyilvános fellépésének ideje is. A nagy óda költő Kis János 1805 ben lepte meg titkon versei mellett (melyek csak 1813. láttak napvilágot Pesten Helmezy által) tehát ez akkor történt, midőn Csokonai már a debreczeni hatvan-utcai temető csendes hantjai alatt pihent. Berzsényi csak Kis es Kazinczy felfedezése után lett híressé, így a fentebbit tekintetbe véve Csokonai őt nem is ismerhette, mert lehetetlen feltenni, hogy az a lánglelkű ifju ki 1795-ben Debreczenből Pestre rándul csak azért, hogy az őz Dugonicsot láthassa, es örömben sirhasson. Komáromtól Keszthelyig tett útjában ne látogatta volna meg a magyar nemzet hallhatatlan Horácát Berzsényit De erről sehol semmi jegyzés. Csak azon esetben lehetséges tehát a somogyi találkozás, ha Berzsényi már 1800 előtt volt Somogyban?

Vajha akadna valaki, ki kutatásaival e hézagot kipótolná!

Szalay Gyula.

észlelünk a zsidóknál, majd ha nem lesz kóser és tréfi, majd ha magyarul beszél valamennyi zsidó hazánkban, majd ha a hebreus vádlottak védelmére nem roffen össze az összes zsidóság, majd ha levetik a henczegést, a családi hajlamot, majd ha a zsidó pénz illő arányban szerepel a jótékony és közérdek oltárán, majd ha nem lesznek bocherek sakterek, szent rabbi és pájczes zsidók, szóval ha a zsidó testileg-lelkileg általában: akkor fogjuk a zsidók megmagyarosodását talán megünnepelhetni — de a névmagyarosítás 50 krajczáros komédiájára nem adunk semmit. Nem adunk akkor sem hanem minden nevet dobunk szívesen oda 50 krért, mert vannak ám ilyenek is, mint ezt az alábbi általunk kuriosumként közölt levél mutatja:

„Tisztelt szerkesztő úraság, máni miótató főgva köldedtem el fölamódvánt pedig igyenesen belögy miniszteriömba högy asz én nevit s aki vagyók egy Weisz Mórítz hadyanak mőndani ezótán magyarban kifördétya ögy högy Tisza Mórítz és még sem nem baták törvényesen igy mőndani engemet. azért hát megkeresek a tisztelt szerkesztőség högy győen közbe ennek az ögyinek, högy mőndyanak az én nevit ögy högy t i s z a. főgök én emiat Köszönettel maradni az órasagnak egyóttal Kéreg esztet panaszi Könyfvlbe vezetni mert má Két esztendő ótató főgva ninsen eredmént. maradóg a szerkesztő óraságnak aláztatós szölgáa Weisz Mórítz Bógat 1885 december 25 Karácsonba“

KÜLÖNFÉLÉK.

Amerikai büszkeség. Tanító: „Ki volt az első ember?“ Tanuló: „Washington György.“ Tanító: (helyre igazítva) „Nem, nem, az első ember Ádám volt.“ Tanuló: (megvetőleg) „No igen az volt, ha ön a külföldieket is tekintetbe veszi.“

Vulkán a tenger közepén. Mr. Shipley aucklandi amerikai konzul a deli csöndes oceanon egy új vulkánt látott, a melyről a következő jelentést küldte kormányának: Napszállatkor okt. 13-an hajónkról sűrű füstfelleglet láttunk nem messzi tőlünk, fölszállani a habokból. Egész közel hajóztunk a helyhez, s meggyőződünk róla, hogy ott egy tenger alatti vulkán van, a mely kitört. Az nap nem láttuk tanácsosnak még közelebb jönni a vulkánhoz, azért várakoztunk reggelig. Ekkor vagy két tengeri mértföldre közeledtünk a vulkánhoz. Nem találok szavakat a pompás színjáték lerajzolására, a mely előttünk kitarult. Minden második percbe volt erupció s a rémesen szép látvány minden második percbe változott. Csak annyit mondok, hogy ily látványt tengeren még nem észleltem. Számításom szerint a vulkán mintegy 14 mértföldnyire lehet Honga-Tonga szigetétől. A kitörés által képződött sziget nagyságát a füstfellegektől nem lehet pontosan meghatározni, de legalább 2—3 angol mértföldre terjedhet.

Érdemszerinti ordó. Az 1873-iki kiállításnál egy miniszteri tanácsosunk magyar kiállítási biztos volt s a kormányának, a kitüntetőokról felterjesztést kelle készíteni. A miniszter átnézte a felterjesztést és látott benne sok magas ordót. Az olyanra vágyók közül csak egy maradt ki — Hát önnek mit adjunk? Vaskorona vagy Lipórendet? kerdi a miniszter. — Szabad választása van. — Ha szabad választanom, én — ezüst érdemkeresztet kérek, — felele tanácsosunk szerényen — No ez igazán jó tréfa! — Nem tréfa az kérem, kegyelmes uram! En csak egy kitüntetést ismerek, melyet kizárólag érdem szerint osztanak s ez — az ezüst érdemkereszt. A ki ezt kapja annak igazi érdemei vannak. A közönség is bizonyára igazat adott a miniszteri tanácsosnak, mikor néhány nappal később olvasta a kitüntettek végnelküli listáját.

Jó üzlet. Tulpenhal: Most utazok a jegyesemhez, a khivel harmincezer forint vándorolja moghát a posztóüzletembe. A rózsabukrét a mit viszek neki kerül 12 florinba — tehát tiszta haszon: huszonkilencezer kilencszáz nyolczvan nyolcz florint. Hászt a gesáft!

Igaz. Egy költő, ki igen hamar tudott verseket csinálni, ugy szólvá rögtönözte a verseket, egyszer egy Igaz nevű emberre megharagudott s ily verset rögtönözött reá:

„Ha igaz, hogy a gaz arany közt is szemét
Az igaz igaznak becsülöm érdemét
De a kit csak néven neveznek Igaznak
Gazabb a gaznál; ezt tartom igaznak“

Mennyibe kerül a kőd? Mikor néhány hettel ezelőtt sűrű kőd borította u késő reggeli órákban is fővárosunkat, magam is arra gondoltam, mily érdekes volna megtudni, mily kiadás-többletet okoz ez akár csak a világítás terén, mert másnemű költségek, közlekedési akadályokból és egyéb hátrányokból származó károk meg nekőzeitőleg is alig számíthatók ki. Mindenesetre nem oly csekély összeget képvisel ez a közvetlen kiadás es kár, hogy az a város költségeiben számot nem tenne, mutatja azt legjobban Makins számítása Londonban, ki egy tavalyi januári nem epen sűrű kőd alkalmával kipuhította azt a gázmennyiséget, mit a gázvilágító társulat ekkor

és ugyanazon napnak megfelelőleg egy évvel az előtt szállított és kiszámította abból pontosan a kiadás-többletet csupán a gázvilágításra. A kőd alkalmával 24 óra alatt elhasználtak 2.716,800 kbc. gázt, a megelőző év ugyanazon napján pedig közönséges időjárás mellett 24 óra alatt csak 990,500 kbc-mértet, vagyis a többlet a kődkor, 1.726,300 kbc., mi a mi pénzünkben közel 110,000 forintnak felel meg. Hozzászámítva ezen összeghez az olaj és gyertyaégetést, valamint a károkat, mik a kőd miatt szállítmányokon, állatéleten stb ejtetnek, Makins a kárt illetőleg a tulkiadást legalább is 200,000 ftrra véli tehetni Londonban. Ezen szám aztán utbaigazíthat bennünket arra nézve, hogy mennyibe kerül a kőd más nagyobb városokban is.

A zsidó botja. Megy a zsidó — hátán batyúval, kezében egy göröcsös bottal — az erdőn keresztül. A mint ballag szembe jön vele egy farkas. Megijed a zsidó! Nem néz se jobbra, se balra; ijedtében felkapja botját s ezélov vele mintha puska volna. — s egyszerre a háta mögött álló vadász elsüti puskáját, a farkas felfordul. Bámul a zsidó botjára: „Nü: nem hittem, hogy az én bhatom — püsk esz!“

KÖZGAZDASÁG.

Malomiparunk

Az országos statisztikai hivatal megismertette a közönséggel a magyar malomipart, melyre vonatkozólag a régi b b adatok sem eléggé megbízhatók sem eléggé részleteseknek nem mondhatók, semhogy a malomipar felől tiszta véleményt lehetett volna alkotni.

Az országos statisztikai hivatal kiadványai sorában egy vaskos füzet lát napvilágot, mely hazánk legnagyobb, legfejlettebb s legfontosabb iparágáról a malomiparról szól. E rendkívüli füzet adatai egészen új és tökéletes világításban tüntetik föl a malomipart s el lehet mondani, hogy az abban közölt adatok még szakemberekre nézve is meglepők.

Meglepi a malmok számára vonatkoz adat. 1885-ben 17,277 malom volt a Dráván innen Magyarországon. 1873-ban pedig 24 956 malom, melyek a hajtó erőt csoportosítva a következőleg eszlottak meg:

gőzmalom	1873-ban	492,	1885-ben	1,010,
vízimalom	„	17,249,	„	12,520,
száraz malom	„	6,361,	„	3,197,
szélmalom	„	854,	„	650.

Ezek a számok világosan mutatják a malomipar átalakulását; a vízimalmok száma 4729-el, a szárazmalmoké 3164-el, a szélmalomoké pedig 204-el fogyott, míg ellenben a gőzmalomok száma 518-al emelkedett.

Érdekesek azon számok is melyek mutatják, hogy a malmok egyes fajai miként keletkeztek. A jelenleg létező malmok közül keletkezett:

gőzmalom: vízimalom: összesen:			
1801—1824.	—,	34,	44,
1825—1849.	1,	90,	123,
1850—1866.	4,	114,	188,
1866—1885.	43,	70,	160.

A gőzmalomok keletkezése ezek szerint óriási emelkedő progressiót mutat, a vízimalomoké pedig rendkívül csökkent épp ilyen a száraz malmoké, a szélmalomoké ellenben emelkedő irányu.

A malomipar összesen 44 118 személyt foglalkoztat. Az önálló iparosok száma 20727, az üzletvezetők és tisztviselőke 2,454 a segédeké 8,259 a többi a munkásokra esik.

A jelenlegi malomipari statisztika a malmokat nagyobb berendezésekre és egyszerűekre osztja. Nagyobb berendezésekre azt tekinti, melyek legalább hétféle számú lisztet állítanak elő; a melyek pedig kevesebbfélét állítanak elő azok egyszerű malmok. E szerint van nagyobb berendezésű: gőzmalom 122, vízimalom 81, egyszerű „ „ 788, „ 12,439

Legnagyobb érdekűek a malomipar termeléséről szóló adatok. Ezek szerint 1884-ben: 22,454,720 métermáza gabonát dolgoztak föl a magyar malmok. 1880—1884-ig: 101,050,500 métermázsát. 1884-ben: 13,880 427 méterm. buza öröltetett 1883-ban: 13,537,443 mm. 1880-ban: 10,207,754 méterm

A gyümölcsfák téli ápolása. Az enyhébb téli napokat alig töltheti el a gazda hasznosabban, mint ha gyümölcsöt gondozza. Ilyenkor van az ideje, hogy idősebb fáinkról a mohát s az elhalt részeket gondosan letisztítsuk s a fa tör-

zést és vastagabb ágait mészből, frís marhatrágyából és fahamuból álló habarekkal bekenjük. Ettől elpusztul a fáról minden elősdi növény és féreg s a fa kérge olyan simává válik, mintha csak fényezve lenne. S a mellett a keverék a fátörzset még a nyulrágás ellen és védi némileg. A ki ezt az óvintézkedést még nem tette meg, használja föl a melegebb napokat, a mikor is a fa környékét is, ha a fagy engedi, jó lesz fölkapálni, hogy a levegő meg a hólé a gyökerekhez hatoljon. A korona széleségében fölcsott földet jó érett trágyával kell behinteni részint a még beálható fagyok ellen, részint a végből, hogy az tavasszal bekapáltatván, tápul szolgáljon a gzőkerekeknek. A száraz, vagy tulsűrűn álló, vagy egymást keresztező és horzsoló agak eltávolításának is most van az ideje, nem különben a korona u. n. ritkításának, mely a koronában benyuló ágaknak többl való lefűrészeleésében áll. Vigyázni kell, hogy csonk a fűrészt után ne maradjon s a durva metszés lapja kézzel simára levákassék, aztán tavasszal, — legjobb hamuból és marhaszorból gyurt tapasztással — vastagon bemázoltassék, Szárazabb időben a hernyófészkeket is most jó lesz szedni, a mikor könnyen megláthatók,

Budapesti tőzsde.

Érték-tőzsde.

— január 7-én.

A forgalom nem öltött nagyobb arányokat s habár a mindenféle hírek nagyon befolyásolták is az üzletet az árak mindannak dacára jól tartották magukat. Lapunk zártakor jegyezték:

Magyar aranyár: 4 $\frac{1}{2}$	101.10
„ papíráradék	92.70
Osztrák hitelrészvény.....	299.50
Magyar hitelbank.....	302.—
Jelzálogbank.....	195.60
Magyar földhitelintézet zálog levél 4 $\frac{1}{2}$ %.....	36.10
Osztrák-magyar bank zálog levél 4 $\frac{1}{2}$ %.....	101.25
Cs. kit. kör. arany.....	5.92
20 frankos arany.....	9.97
Német márka.....	12.39

Gabona tőzsde

Az üzlet a megszokott határokon belül mozgott s az az árak a mult hetiekhez képest kissé alászállani. Lapunk zártakor jegyezték a következő árakat:

Buza bászági.....	76—81 kg.	7.70—8.20
„ tiszavidéki.....	76—81 „	7.70—8.20
„ pestvidéki.....	76—81 „	7.65—8.15
„ fejérmegyei.....	76—81 „	7.70—8.20
„ bácskai.....	76—81 „	7.70—8.20
„ északmagyarországi.....	76—81 „	7.60—7.80
rozs.....	70—72 „	6.25—6.40
árpa takarmány.....	60—63 „	5.45—5.90
„ égetni való.....	62—64 „	6.20—7.20
„ sörfőzdei.....	64—66 „	7.40—9.—
zab.....	39—41 „	6.45—6.75
tengeri új bászági.....	75 „	5.80—5.90
„ másnemű.....	73 „	5.75—5.80
kőles.....	— „	5.10—5.45
káposzta repcze.....	— kg. 10 $\frac{1}{2}$ —11.—	
repcze, új.....	— „ 10 $\frac{1}{2}$ —11.—	

Marhavásár.

Pozsony január 4-én. Fölhajtatt összesen 1115 drb hizott marha, köztük 960 drb magyar és 110 drb német ökört, 24 drb magyar és 17 német tehenet, 4 drb magyar és 4 német bika A vásár igen lanyha volt. Jegyezték: magyar ökör 50—60, német ökör 53—62 frt.

Bécs, január 28-án. Fölhajtatt összesen 2617 darab marha, és pedig 555 magyar, 860 galicziai és 1794 németet. Árak: magyar hizó 50—56 frt, legelső fajta 57—60 frt, galicziai 49—59 frt, német 52—60 frt.

Sertés-üzlet.

Bécsi sertésvásár, január 5. Fölhajtatt összesen 9954 darab. Első minőségűek keresettek voltak s árak 50 krtól 1 frtig javult. A többi minőségűek változatlanek. Árak (100 kilogrammonként) neha bakonyi 41—43 frt, közép 38—40 frt, fiatal 30—42 frt. Szalonna 48—49 frt, zsí 51—52 frt.

Budapesti sertésvásár. (A kőbányai sertéskereskedelmi-csarnok jelentése.) január 6-án. Az üzlet változatlan. Magyar urasági öreg, nehéz 42—43 frtig, fiatal nehéz —46 frt, közép 45—46 frt., könnyű 42—44 frt, közönséges szedett nehéz 40—43 frt., közép 36—38 frt, könnyű 35—36 frt. Szerbiai nehéz 40—42 frt, közép 38—40 könnyű 36—37 frt. Hizó egy éves —. Hizó két éves makkos 26—30. Hizó öreg —. frt.

Felelős szerkesztő: SZALAY KÁROLY.

észeleltünk a zsidóknál, majd ha nem lesz kóser és tréfi, majd ha magyarul beszél valamennyi zsidó hazánkban, majd ha a hebreus vádlottak védelmére nem roffen össze az összes zsidóság, majd ha levetik a henczegést, a csalási bajlamot, majd ha a zsidó pénz illő arányban szerepel a jótékony és közérdek oltárán, majd ha nem lesznek bocherek sakterek, szent rabbik és pájeszes zsidók, szóval ha a zsidó testileg-lelkileg átalakul: akkor fogjuk a zsidók megmagyarosodását talán megünnepelhetni — de a névmagyarosítás 50 krajczáros komédiájára nem adunk semmit. Nem adunk akkor sem hanem minden nevet dobnak ezvesen oda 50 krért, mert vannak ám ilyenek is, mint ezt az alábbi általunk kuriosusként közölt levél mutatja:

„Tiszteit szerkesztő úraság, máu miótátó főgva küldedtem el főlamódvánt pedig igyenesen belögy miniszteriomba hogy asz én nevit s aki vagyók egy Weisz Mórítz hadyanak mőndani ezótán magyarban kifőrdétva ógy hógy Tisza Mórítz és még sem nem baták törvényesen igy mőndani engemet. azért hát megkeresek a tiszteit szerkesztőségy hógy győen közbe ennek az ógyneik, hógy mőndyanak az én nevit ógy hógy tiszta főgók én emiat Köszönettel maradni az ótasagnak egyóttal Kéreg esztet panasz Könyfibe vezetni mert má Két esztendő ótátó főgva ninsen eredményt, maradóg a szerkesztő úraságnak alázatós szőlgáa Weisz Mórítz Bógat 1885 dezerember 25 Karácsónba“

KÜLÖNFÉLÉK.

— Amerikai büszkeség. Tanító: „Ki volt az első ember?“ Tanuló: „Washington György.“ Tanító: (helyre igazítva) „Nem, nem, az első ember Ádám volt.“ Tanuló: (megvetőleg) No igen az volt, ha ön a külföldieket is tekintetbe veszi.

— Vulkán a tenger közepén. Mr. Shipley aucklandi amerikai konzul a déli csöndes óceánon egy új vulkánt látott, a melyről a következő jelentést küldte kormányának: Napszállatkor okt. 13-án hajónkról sűrű füstfelleglet láttunk nem messzi tőlünk, főlzállani a habokból. Egész közel hajóztunk a helyhez, s meggyőződöttünk róla, hogy ott egy tenger alatti vulkán van, a mely kitört. Az nap nem láttuk tanácsosnak még közelebb jőnni a vulkánhoz, azért várakoztunk reggelig. Ekkor vagy két tengeri mértföldre közeledtünk a vulkánhoz. Nem találók szavakat a pompás színjáték lerajzolására, a mely előttünk kitarult. Minden második percen volt erupció s a rémesen szép látvány minden második perczben változott. Csak annyit mondok, hogy ily látványt tengeren még nem észleltem. Számításom szerint a vulkán mintegy 14 mértföldnyire lehet Honga-Tonga szigetétől. A kitörés által képződött sziget nagyságát a füstfellegletől nem lehet pontosan meghatározni, de legalább 2—3 angol mértföldre terjedhet.

— Érdemszerinti ordó. Az 1873-iki kiállításnál egy miniszteri tanácsosunk magyar kiállítási biztos volt s a kormányának, a kitüntendőkéről felterjesztést kelle készíteni. A miniszter átnezte a felterjesztést és látott benne sok magas ordót. Az olyanra vagyók közül csak egy maradt ki — Hát önnek mit adjunk? Vaskorona vagy Lipót-rendet? kerdi a miniszter. — Szabad választása van. — Ha szabad választanom, én — ezüst érdemkeresztet kérek, — felele tanácsosunk szerényen — No ez igazán jó tréfa! — Nem tréfa az kérem, kegyelmes uram! En csak egy kitüntetést ismerek, melyet kizárólag érdem szerint osztanak s ez — az ezüst érdemkereszt. A ki ezt kapja annak igazi érdemei vannak. A közönség is bizonyára igazat adott a miniszteri tanácsosnak, mikor néhány nappal később olvasta a kitüntetettek végnelküli listáját.

— Jó üzlet. Tulpenhal: Most utazok a jegyesemhez, a khivel harmincezer florin vándorolja moghát a posztóüzletembe. A rózsabukrét a mit viszek neki kerül 12 florinba — tehát tiszta haszon: huszonkilenczezer kilencszáz nyolcvannyolc forint. Hászt a gesáft!

— Igaz. Egy költő, ki igen hamar tudott verseket csinálni, ugy szólvá rögtönözöte a verseket, egyszer egy Igaz nevű emberre megharagudott s ily verset rögtönözött reá:

„Ha igaz, hogy a gaz arany közt is szemét
Az igaz igaznak becsülöm érdemét
De a kit csak néven neveznek Igaznak
Gazabb a gaznál; ezt tartom igaznak“

— Mennyibe kerül a kőd? Mikor néhány hettel ezelőtt sűrű kőd borította u késő reggeli órákban is fővárosunkat, magam is arra gondoltam, mily érdekes volna megtudni, mily kiadás-többletet okoz ez akár csak a világítás terén, mert másnemű költségek, közlekedési akadályokból és egyéb hátrányokból származó károk még megközeztölég is alig számíthatók ki. Mindenesetre nem oly csekély összeget képvisel ez a közvetlen kiadás es kár, hogy az a város költségeiben számot nem tenne, mutatja azt legjobban Makins számítása Londonban, ki egy tavalyi januári nem epen sűrű kőd alkalmával kipuhatóta azt a gázmennyiséget, mit a gázvilágító társulat ekkor

és ugyanazon napnak megfelelőleg egy évvel az előtt szállított és kiszámította abból pontosan a kiadás-többletet csupán a gázvilágításra. A kőd alkalmával 24 óra alatt elhasználtak 2.716,800 kbc. gázt, a megelőző év ugyanazon napján pedig közönséges időjárás mellett 24 óra alatt csak 990,500 kbcmétert, vagyis a többlet a kődkor, 1.726,300 kbc., mi a mi pénzünkben közel 110,000 forintnak felel meg. Hozzászámítva ezen összeghez az olaj és gyertyaégetést, valamint a károkat, mik a kőd miatt szállítmányokon, állateleten stb ejtetnek, Makins a kárt illetőleg a tulkiadást legalább is 200,000 frtra véli tehetni Londonban. Ezen szám aztán utbaigazíthat bennünket arra nézve, hogy mennyibe kerül a kőd más nagyobb városokban is.

— A zsidó botja. Megy a zsidó — hátán batyuval, kezében egy göresös bottal — az erdőn keresztül. A mint ballag szembe jön vele egy farkas. Megijed a zsidó! Nem néz se jobbra, se balra; ijedtében felkapja botját s czelez vele mintha puská volna, — s egyszerre a háta mögött álló vadász elsüti puskáját, a farkas felfordul. Bámul a zsidó botjára: „Nü: nem hittem, hogy az én bhatom — püsk esz!“

KÖZGAZDASÁG.

Malomiparunk

Az országos statisztikai hivatal megismertette a közönséggel a magyar malomipart, melyre vonatkozólag a régibb adatok sem eléggé megbízhatók sem eléggé részleteseknek nem mondhatók, semhogy a malomipar felől tiszta véleményt lehetett volna alkotni.

Az országos statisztikai hivatal kiadványai sorában egy vaskos füzet lát napvilágot, mely hazánk legnagyobb, legfejlettebb s legfontosabb iparágáról a malomiparról szól. E rendkívüli tünet adatai egészen új és tökéletes világításban tüntetik föl a malomipart s el lehet mondani, hogy az abban közölt adatok még szakemberekre nézve is meglepők.

Meglepő a malmok számára vonatkozó adat. 1885-ben 17,277 malom volt a Dráván innen Magyarországon. 1873-ban pedig 24 956 malom, melyek a hajtó erőt csoportosítva a következőleg eszlottak meg:

gőzmalom	1873-ban	492,	1885-ben	1,010,
vízimalom	„	17,249,	„	12,520,
száraz malom	„	3,361,	„	3,197,
szelmalom	„	854,	„	650.

Ezek a számok világosan mutatják a malomipar átalakulását; a vízimalomok száma 4729-el a szárazmalmoké 3164-el, a szelmalomoké pedig 204-el fogyott, míg ellenben a gőzmalomok száma 518-al emelkedett.

Érdekesek azon számok is melyek mutatják, hogy a malmok egyes fajai miként keletkeztek. A jelenleg létező malmok közül keletkezett:

gőzmalom: vízimalom: összesen:			
1801—1824.	—,	34,	44,
1825—1849.	1,	90,	123,
1850—1866.	4,	114,	188,
1866—1885.	43,	70,	160.

A gőzmalomok keletkezése ezek szerint óriási emelkedő progressiót mutat, a vízimalomoké pedig rendkívül esőkent épp ilyen a száraz malmoké, a szelmalomoké ellenben emelkedő irányu.

A malomipar összesen 44,118 személyt foglalkoztat. Az önálló iparosok száma 20727, az üzletvezetők és tisztviselőke 2,454 a segédeké 8,259 a többi a munkásokra esik.

A jelenlegi malomipari statisztika a malmokat nagyobb berendezésekre és egyszerűekre osztja. Nagyobb berendezésűeknek azt tekintti, melyek legalább hétféle számu lisztet állítanak elő; a melyek pedig kevesebbfelét állítanak elő azok egyszerű malmok. E szerint van nagyobb berendezésű: gőzmalom 122, vízimalom 81, egyszerű „ „ 788, „ 12,439

Legnagyobb érdekűek a malomipar termeléséről szóló adatok. Ezek szerint 1884-ben: 22.454,720 metermáza gabonát dolgoztak föl a magyar malmok. 1880—1884-ig: 101.050,500 metermázsát. 1884-ben: 13.880 427 meterm. buza öröltetett 1883-ban: 13.537,443 mm. 1880-ban: 10.207,754 meterm

— A gyümölcsfák téli ápolása. Az enyhébb téli napokat alig töltheti el a gazda hasznosabban, mint ha gyümölcsét gondozza. Ilyenkor van az ideje, hogy idősebb fáinkról a mohát s az elhalt részeket gondosan letisztítsuk s a fa tör-

zsét és vastagabb ágait mészből, friss marhatrágyából és fahamuból álló habarekkal bekenjük. Ettől elpusztul a fárol minden elősdi növény és féreg s a fa kérge olyan simává válik, mintha csak fényezve lenne. S a mellett a keverék a fátörzset még a nyulrágás ellen és védi némileg. A ki ezt az óvintézkedést még nem tette meg, használja föl a melegebb napokat, a mikor is a fa környékét is, ha a fagy engedi, jó lesz fölkapálni, hogy a levegő meg a hólé a gyökerekhez hatoljon. A korona széleségében főlásott földet jó érett trágyával kell behinteni részint a megbeálható fagyok ellen, részint a végből, hogy az tavasszal bekapáltatván, tápul szolgáljon a gőke-reknek. A száraz, vagy tulsűrűn álló, vagy egymást keresztező es horzsoló agak eltávolításának is most van az ideje, nem különben a korona u. n. ritkításának, mely a koronában benyuló ágaknak töből való lefűrészelésében áll. Vigyázni kell, hogy csonk a fűrészt után ne maradjon s a durva metszés lapja kézzel simára levákassek, aztán faviasszal, — legjobban hamuból és marhaszorból gyurt tapasszal — vastagon bemázoltassék. Szárazabb időben a hernyófészkeket is most jó lesz szedni, a mikor könnyen megláthatók,

Budapesti tőzsde.

Érték-tőzsde.

— január 7-én.

A forgalom nem öltött nagyobb arányokat s habár a mindenféle hírek nagyon befolyásolták is az üzletet az árak mindannak dacára jól tartották magukat. Lapunk zártakor jegyezték:

Magyar aranyjár. 4%.....	101.10
„ papírjára.....	92.70
Oszt. hitelrészvény.....	293.50
Magyar hitelbank.....	302.—
Jelzálogbank.....	195.50
Magyar földhitelintézet zálog levél 4½%.....	96.10
Oszt. magyar bank zálog levél 4½%.....	101.25
Cs. kit. kör. arany.....	5.92
20 frankos arany.....	9.97
Német márka.....	12.39

Gabona tőzsde

Az üzlet a megszokott határokon belül mozgott s az az árak a mult hetiekhez képest kissé alászállani. Lapunk zártakor jegyezték a következő árakat:

Buza bászági.....	76—81 kg.	7.70—8.20
„ tiszavidéki.....	76—81 „	7.70—8.20
„ pestvidéki.....	76—81 „	7.65—8.15
„ fejérmegyei.....	76—81 „	7.70—8.20
„ bacska.....	76—81 „	7.70—8.20
„ északmagyarsági.....	76—81 „	7.60—7.90
Rózs.....	70—72 „	6.25—6.40
árpa takarmány.....	60—63 „	5.45—5.90
„ égetni való.....	62—64 „	6.20—7.20
„ sörfőzdei.....	64—66 „	7.40—9.—
zab.....	39—41 „	6.45—6.75
tengeri új bászági.....	75 „	5.80—5.90
„ másnemű.....	73 „	5.75—5.80
köles.....	— „	5.10—5.45
káposzta reppoze.....	— kg. 10 ⁰ —11.—	
reppoze, új.....	— „ 10 ⁰ —11.—	

Marhavásár.

Pozsony január 4-én. Fölhajtott összesen 1115 drb hizott marha, köztük 960 drb magyar és 110 drb német ökört, 24 drb magyar és 17 német tehent, 4 drb magyar és 4 német bika. A vásár igen lanyha volt. Jegyezték: magyar ökör 50—60, német ökör 53—62 frt.

Bécs, január 28-án. Fölhajtott összesen 2617 darab marha, és pedig 555 magyar, 860 galicziai és 1794 németet. Árak: magyar hizó 50—56 frt, legelső fajta 57—60 frt, galicziai 49—59 frt, német 52—60 frt.

Sertés-üzlet.

Bécsi sertésvásár, január 5. Fölhajtott összesen 9954 darab. Első minőségűek keresettek voltak s árak 50 krtól 1 frtig javult. A többi minőségűek változatlanok. Árak (100 kilogrammonként) neha bakonyi 41—43 frt, közép 38—40 frt, fiatal 30—42 frt. Szalonna 48—49 frt, zsi 51—52 frt.

Budapesti sertésvásár. (A kőbányai sertéskereskedelmi-csarnok jelentése.) Január 6-án. Az üzlet változatlan. Magyar urasági öreg, nehéz 42—43 frtig, fiatal nehéz —46 frt., közép 45—46 frt., könnyű 42—44 frt., közönséges szedett nehéz 40—43 frt., közép 36—38 frt., könnyű 35—36 frt. Szerbiai nehéz 40—42 frt., közép 38—40 könnyű 36—37 frt. Hizó egy éves —. Hizó két éves makkos 26—30. Hizó öreg —. frt.

Felelős szerkesztő: SZALAY KÁROLY.